

ZEVEN JAAR KOEIEN EN PAARDEN IN MEIJENDEL

Frans Hagedoorn

begrazing

Zeven jaar geleden werd begonnen met het begrazen van de duinen waar mijn traject ligt. Het gaat om runderen en paarden. In een discussie over het nut van begrazing voor reptielen (zie Nieuwsbrief 11, 1997) was mijn standpunt: "liever geen grote grazers bij mijn hagedissen, maar wèl graag konijnen".

De begrazing wordt momenteel verminderd. Het beoogde doel, vergrassing terugdringen,

is volgens de terreinbeheerder bereikt. De konijnenstand dreigt weer in een dip te geraken door nieuwe verschijnselen van myxomatose. Wellicht is het interessant om op dit tijdstip de aantallen hagedissen op mijn traject over de afgelopen zeven jaar te beschouwen. Hiervoor zijn de resultaten van de trajectbezoeken in mei en juni van elk jaar naast elkaar gezet.

Resultaten van de zandhagedissen-monitoring in mei en juni, op het langstlopende traject in Meijendel

Meijendel	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
telrondes	3	4	3	3	3	3	3
gemiddeld aantal zandhagedissen per ronde	2,7	4,3	8,7	9,7	15	10,3	21

Sinds met begrazing is begonnen, is er een opwaartse trend te zien in het aantal waargenomen hagedissen. Is dit nu een effect van het grazen? Volgens mij niet. Het ligt ingewikkelder.

de jonge generatie

De zandhagedissen op mijn traject houden zich op in een sprang, een soort smalle vallei, circa zes meter breed, met een steile helling aan weerszijden, variërend van 1 tot 15m hoog. De voorkeursplekken van de hagedissen liggen aan de voet van de hellingen, vooral aan de zuidkant. De koeien en paarden grazen niet in de sprang maar lopen er wel doorheen. Het effect daarvan is dat er zandpaadjes op de steile hellingen ontstaan zijn. Ik denk dat die zandpaadjes een gunstig effect hebben gehad: het heeft ruimte gegeven aan jonge dieren. Het is bekend dat jonge dieren hun heil elders moeten vinden als alle habitats reeds bezet zijn.

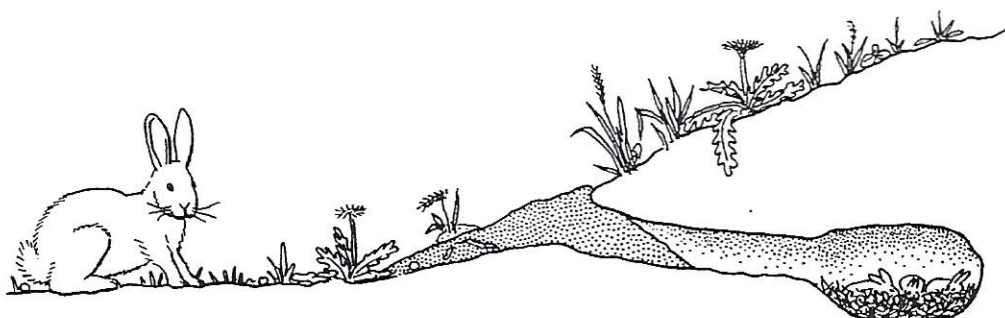
Dus het *lopen* van de runderen en niet het *grazen* heeft gezorgd voor open plekken waar hagedissen van profiteerden.

konijnen

Tijdens diezelfde periode hebben ook konijnen gezorgd voor een geweldige toename van hagedis-geschikte plekken. Voor vers gegraven holen ligt een plateau'tje kaal zand waar jonge hagedissen zich graag vestigen. Vanaf 1996 viel me op dat op de nieuwe zandplekken langs de hellingen jonge hagedissen, 2 à 3 jaar oud, te zien waren. De jonge generatie hoefde kennelijk niet meer verder weg te zoeken.

conclusie

De scores van drie tellingen dit voorjaar, te weten 18, 24 en 22 hagedissen geven hoop voor de toekomst, hoewel bovengeschetste omstandigheden wat betreft koeien en konijnen weer voor een nieuwe situatie zorgt. Mijn conclusie is nu dat zowel de aanwezigheid van runderen en het graafwerk van de konijnen het voorkomen van zandhagedissen bevordert heeft.

Tekening overgenomen uit: 'Beleef het duin' blz. 183, Stichting Duinhoud, IVN Leiden, KNNV Utrecht, 1992